

Hjælp – vi drukner i cykler!

Af Jesper Andersen, journalist

Hver morgen skyller en bølge af 7-800 cykler ind over Det Humanistiske Fakultet på Københavns Universitet. Tidligere blev de parkeret alle vegne – også foran nødudgange og på de blindes taktile linjer. Nu har to studerende bidraget til at løse problemet ved hjælp af "nudging", altså små venlige puf, der gør det lettere at parkere korrekt.

Sidste forår ledte økonomistuderende Signe Møller Villumsen efter et projekt til faget adfærdsøkonomi. Imens hun gjorde det, gik hun dagligt ind ad hovedindgangen til Det Humanistiske Fakultet. Eller man skulle måske sige, at hun prøvede på det. For ofte var hun nødt til at kante sig igennem virvaret af parkerede cykler – og dér var hendes projekt.

Ved hjælp af videnskabelige teorier om nudging satte hun og hendes medstuderende Maya Vassilleva sig for at løse problemet. Nudging handler om at gøre det lettere for folk at træffe rigtige valg i stedet for at forbyde forkerte valg. Driftsledelsen havde allerede forsøgt at løse fakultetets cykelproblemer ved at opstille midlertidig afspærring, men den fungerede ikke. Derfor blev Signe og Mayas projekt mødt med interesse og velvilje.

- Vi var parate til at prøve noget helt nyt, så kontakten med Signe og Maya var kærkommen. Vi bad dem samarbejde med vores rådgiver H+Arkitekter, og det viste sig at være en rigtig god idé, siger Erik Kimose, teknisk chef for Søndre Campus.

Hvordan parkerer man?

Et nudging-projekt tager typisk udgangspunkt i, hvad folk gør – ikke hvad man gerne vil have dem til at gøre. Så Signe og Maya brugte mere end 20 timer på at observerer de andre studerende, når de ankom på cykel.

- Vi opdagede, at folk, der skal parkere deres cykel, ikke ser noget som helst over knæhøjde. De kigger hele tiden nedad, mens alle skiltene sidder i øjenhøjde. Derfor skulle vores "nudges" helt klart foregå nede på jorden, forklarer Signe.

Første nudge: Nødudgangene

Et af de største problemer var, at cyklerne blokerede bygningens nødudgange og flugtveje. De opstillede afspærringer blev ikke respekteret. Efter en del overvejelser anbefalede Signe og Maya, at der blev malet en tydelig rød korridor ud for hver udgang. Rød er ildens og farens farve, og for at fuldende nudget blev der også spraymalet en rød figur, der flygter fra flammer, ved siden af stregerne.

- Nudget ved nødudgangene er helt klart det, der fungerer bedst. Fra den ene dag til den anden blev udgangene stort set ikke blokeret længere, og det gør de stadig ikke. Nudget gør det så nemt for folk at forstå sammenhængen, at de gerne vil undgå korridorerne, selv når der holder rigtig mange cykler. Der var flere, som var skeptiske overfor projektet, men de frie korridorer taler for sig selv, siger Signe.

Andet nudge: Taktile linjer

I området foran bygningens hovedindgang findes der taktile linjer til blinde. Det vil sige forhøjede prikker, der kan mærkes under fødderne. De blev også blokeret af cykler. Blandt andet fordi folk ikke vidste, hvad prikkernes funktion er.

- Vi besluttede at spraymale gule figurer med blindestok på jorden. Nudget virker, men ikke helt så godt som det ved nødudgangene. Vi mener, det skyldes, at alle har et indgående kendskab til ild. Alle har set en ildebrand, og hvordan man kan flygte fra den via nødudgange – om ikke andet så på film. Men hvordan ser det ud, når en blind person orienterer sig ved hjælp af taktile linjer? Mange har sikkert aldrig set det, siger Signe.

Tredje nudge: Cykelstativer

De mange cykler foran Det Humanistiske Fakultet, gør det svært at få øje på områdets cykelstativer. For at gøre det lettere, fik Signe og Maya malet hvide linjer omkring dem. Nudget virker fint, og flere bruger nu stativerne. Når de er fyldt op, får linjerne også de studerende til at parkere deres cykler på rækker parallelt med stativerne i stedet for på kryds og tværs. Det skaber plads til flere cykler på området.

Fjerde nudge: Hovedindgangen

Foran hovedindgangen holdt der ofte et bredt bælte af cykler, som stod i vejen for alle, der skulle ind eller ud. Her fik Signe og Maya malet rækker af hvide fodspor for at minde cyklisterne om, at der er tale om et gangareal, der ikke egner sig til cykelparkering. Også dette nudge virker helt tydeligt efter hensigten.

Synergieffekt

En anden interessant opdagelse var, at de fire nudges forstærker hinanden – hver for sig fungerer de ikke helt så godt. Signes forklaring er, at de sammen danner en slags helhed for, hvordan pladsen skal bruges. De sender et signal til brugerne om, at der er lagt en plan, som de ubevidst indstiller sig på at forstå og følge. Universitetets driftsledelse overvejer nu, om de fire nudges skal bruges andre steder på campus, men de bliver under alle omstændigheder gjort permanente foran hovedbygningen.

Hvorfor kan nudges virke bedre end forbud?

Signe har et ret enkelt svar: Hvis man udsteder et forbud, skal man også være parat til at håndhæve det. Ellers er det meget let at ignorere et forbud, og det gør vi i stor stil, fordi det typisk forhindrer os i at gøre, hvad vi gerne vil.

Nudging giver os derimod et alternativ, der enten er lige så godt eller bedre – uden at lave om på vores grundlæggende muligheder. Nudging er altså medspil, mens forbud er modspil.

- Rygning er et godt eksempel. Rygere får hele tiden at vide, at de ikke må ryge hverken her eller der. Efterhånden bliver de immune, og tænker: "Jeg må jo ikke ryge nogen steder. Så gør jeg det bare her alligevel." I Kastrup Lufthavn var der problemer med, at folk røg på de forkerte steder udenfor. Det blev løst med nudging. Allerede inde i terminalen får rygerne at vide, hvor langt der er til nærmeste udendørs rygeområde. Når de kommer udenfor, er arealet tydeligt markeret og forsynet med bænke og askebægre. Så i stedet for "Her må du ikke ryge!" bliver budskabet til: "Her må du gerne ryge." Og hvis man samtidig sætter sig ind i rygerens behov og indretter områderne rigtigt, så er det jo ikke så underligt, det virker, vel? Projektet i Kastrup har mere end halveret antallet af folk, der ryger på forkerte steder, siger Signe.

Hvad kan nudges ellers bruges til?

Sikkerhed på arbejdspladsen, arbejdsmiljø og indføring af nye arbejdsrutiner er helt oplagte anvendelsesområder, men i princippet kan også anvendes i utallige andre sammenhænge. For eksempel til at reducere sygefravær, begrænse forurening, forhindre madspild eller sågar at dæmme op for skattesnyd.

"Hvis man ændrer en selvangivelse sådan, at man skal skrive under i starten i stedet for til sidst, har det en påviselig og begrænsende effekt på skattesnyd. Folk bliver simpelthen sporet ind på større ærlighed, når de helt fra starten gøres bevidste om, at dokumentet omfatter en juridisk bindende underskrift", siger Signe.

Videnskab og gode idéer

Nudging begrebet og dets grundteorier blev introduceret for cirka 10 år siden, og i dag er feltet i rivende udvikling – både teoretisk og i praksis. Men det er nu ikke videnskab det hele. Nudging handler lige så meget om at få gode idéer til at gøre tingene anderledes.

- Mit yndlings nudge er nok den stiplede midterstribe på landevejen. Og den idé er jo ikke født ud af et stort teoriapparat. Den opstod i England i 1921, fordi man ville forhindre et stigende antal biluheld, og senere gik idéen sin sejrsgang over hele verden. Den er genial, fordi striberne ikke laver om på vejen. Vi kan stadig krydse dem - for eksempel når vi overhaler. Men alligevel gør stregerne det meget lettere for bilister at holde deres vejbane og sænker risikoen for uheld. I dag tror de fleste måske, at vores veje altid har haft stiplede midterstriber, men i virkeligheden er det et klassisk nudge, siger Signe.

Hvad er nudging?

Nudging er en samlet betegnelse for måder, hvorpå man søger at påvirke menneskers adfærd i en mere hensigtsmæssig retning uden at begrænse deres valgmuligheder eller gøre den ønskede handling mere besværlig eller tidskrævende.

Vil du vide mere?

DFM netværk afholder et arrangement om Nudging i samarbejde med The Nudging Company Den 24. august 2016.

[Læs mere her](#)

Denne artikel er bragt i FM Update nr. 4/2014 DFM netværks medlemsmagasin.

[Læs FM Update her](#)

Nudging der virker!

Før var Det Humanistiske Fakultets nødudgange og flugtveje konstant spærret af cykler. (bemærk afspærringens manglende virkning på før-billedet). Men efter nudget med røde streger og figur på flugt fra flammer, undgår de studerende konsekvent at parkere i de markerede korridorer.

Skilt sidder for højt.jpg

Når de studerende parkerer deres cykel, kigger de hele tiden nedad. Men forbuddet mod at spærre flugtvejen sidder i øjenhøjde og bliver ikke set.

Hvide linjer rundt om cykelstativerne gør dem nemmere at finde. Linjerne skaber også mere orden i de cykler, der parkeres uden for stativerne, så der er plads til flere.

Taktile linjer

Det gule piktogram forklarer og minder de studerende om, hvorfor de ikke må parkere deres cykler på de blindes taktile linjer.

Hvide fodspor holder parkerede cykler væk fra gangarealet foran bygningens hovedindgang.

Signe

Det er stud.polit Signe Møller Villumsen, der står bag nudging-projektet på Københavns Universitet.

